

การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์อย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

The Development of Public Relations Media Involving Community Participation

ณัฐนันท์ วิริยะวิทย์¹

wnathanan@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research--PAR) เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชนปาริชาติ เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ ในการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การอภิปรายกลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกต โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาวิจัยคือ 1) การศึกษาความต้องการของวิสาหกิจชุมชนปาริชาติ 2) การวิเคราะห์ปัญหาสื่อประชาสัมพันธ์ของวิสาหกิจชุมชนปาริชาติ 3) การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ของวิสาหกิจชุมชนปาริชาติ 4) การประเมินผลสื่อประชาสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้น

ผลการวิจัย พบว่า วิสาหกิจชุมชนปาริชาติ ไม่มีสื่อประชาสัมพันธ์ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าและองค์กร การสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายด้วยการสื่อสารจากสื่อบุคคลเพียงอย่างเดียว ส่งผลให้การสื่อสารการตลาดเป็นไปได้ช้าและไม่แพร่หลาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อยอดขาย การรู้จักสินค้าและตราสินค้า ดังนั้น จึงได้มีการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทสิ่งพิมพ์ขึ้น เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการและงบประมาณของชุมชน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชน 3 ระดับ ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมโดยบุคคล 2) การมีส่วนร่วมโดยเนื้อหา 3) การมีส่วนร่วมในกระบวนการ ผลการศึกษาความพึงพอใจพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อสื่อประชาสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้นในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม สื่อประชาสัมพันธ์ วิสาหกิจชุมชน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ภาพประกอบเนื้อหา ชื่อผู้จัดพิมพ์แผ่นพับ ตราสัญลักษณ์ (ศิริเพ็ญ คล้ายถม, 2550, น. 14) โดยการออกแบบจะต้องคำนึงถึงรูปแบบอักษรและขนาด การกำหนดระยะห่างและพื้นที่ว่าง การกำหนดโครงสร้าง การจัดวางตำแหน่ง

การมีส่วนร่วมเป็นการทำงานที่เน้นการวิเคราะห์วิจารณ์ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงงานให้เหมาะสม

การมีส่วนร่วมในฐานะผู้ให้ข้อมูลของงานวิจัยเรื่องนี้ ทางอาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ได้เข้ามามีส่วนในเรื่องการออกแบบแผ่นพับให้มีความเหมาะสม โดยให้คำแนะนำว่า “แผ่นพับต้องสามารถแยกแต่ละผลิตภัณฑ์ให้ออก นำจุดเด่นมานำเสนอบนปกแผ่นพับให้ได้ ก็สามารถสื่อข้อความและแสดงอัตลักษณ์ให้กับผลิตภัณฑ์ การจัดวางต้องเรียงลำดับการอ่านให้ดี การเลือกรูปแบบอักษรต้องอ่านง่าย และที่สำคัญเมื่อนำแผ่นพับมาพับแล้วต้องไม่ทับภาพหรือข้อความ” (ณัฐ จันทโรทัย, 2557)

เนื่องจากระยะเวลาที่จำกัดในการวิจัย ทำให้ในขั้นตอนของการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ชุมชนยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม เพราะต้องอาศัยความรู้และความชำนาญเฉพาะทางในการใช้โปรแกรมการออกแบบอย่างไรก็ตามแม้จะไม่ได้มีส่วนร่วมในการผลิตแผ่นพับ แต่การเลือกเนื้อหา การให้แนวคิดหลัก การร่วมปรับปรุงแบบสื่อประชาสัมพันธ์ ทำให้ผลลัพธ์ของการวิจัยเรื่องนี้สามารถนำไปใช้ได้จริง ซึ่งเป็นการยืนยันในเรื่อง การพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์อย่างมีส่วนร่วม หลังจากนั้น มีการประเมินผลความพึงพอใจ จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมาก

ส่วนขั้นตอนการยืนยันว่าจะทำให้สินค้าขายดีขึ้นหรือไม่ เป็นขั้นตอนที่ต้องใช้ระยะเวลา นอกจากนั้นสินค้าจะขายดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ได้แก่ คุณภาพและราคาของผลิตภัณฑ์ต้องมีมาตรฐาน บรรลุเกณฑ์ต้องมีความสวยงาม และกระบวนการสื่อสารการตลาดอื่น ๆ ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การพัฒนากระบวนการผลิตประชาสัมพันธ์อย่างมีส่วนร่วมเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ ทำให้ประหยัดต้นทุนและสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ควรจัดการอบรมการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ให้กับวิสาหกิจชุมชน

2. การประเมินผลสื่อประชาสัมพันธ์ของวิสาหกิจชุมชน ควรมีการประเมินผลด้วยยอดขายผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์อย่างมีส่วนร่วม โดยมุ่งเน้นแผ่นพับเพียงสื่อเดียว ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์อย่างมีส่วนร่วมประเภทอื่นๆ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ให้กับธุรกิจชุมชนหรือวิสาหกิจชุมชน

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2558). การวิเคราะห์/สังเคราะห์ผลงานวิชาการเพื่อสังคมและการเขียนบทความวิชาการเพื่อสังคม. เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ณัฐ จันทโรทัย. (2558). คำแนะนำแผ่นพับ. สัมภาษณ์. 21 ธันวาคม 2557
- นิษฐา หุ่นเกษม และคณะ. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชน: กรณีศึกษาโฮมสเตย์บ้านจำรุง จังหวัดระยอง. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- วิสาหกิจชุมชนปาริชาติ. (2557). ข้อมูลของวิสาหกิจชุมชนปาริชาติ. เอกสารถ่ายสำเนา.
- ศิริเพ็ญ คล้ายถม. (2550). การศึกษาทัศนคติต่อการออกแบบแผ่นพับของโรงพยาบาลราชวิถี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

